

ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASI
JOQARI BILIMLENDIRIW, ILIM HÁM INNOVACIYALAR
MINISTRLOGI

BERDAQ ATÍNDAGÍ QARAQALPAQ MÀMLEKETLIK
UNIVERSITETI

“TASTÍYÍQLAYMAN“

KÁSIPLIK (DÒRETIWSHILIK) IMTIXANLAR BAĞDARLAMASI,
HÀM BAHALAW TÁRTIBI (kriteriyasi)

60210400- “DIZAYN: LANDSHAFT DIZAYNI” BAKALABR TÁLIM
BAĞDARÍ USHÍN

Nòkis 2024 jıl

Dúziwshiler:

X. Alyaminov - Qaraqalpaq mámleket universiteti “Arxitektura” kafedrası
baslıǵı, p.i.k. docent

Pikir bildiriwshiler:

G.Smaylova Qaraqalpaqstan Respublikası Xalıq ta’limi
xızmetkerlerin qayta tayarlaw hám olardıń bilimin
jetilistiriw aymaqlıq orayınıń "Amaliy fanlar va
maktabdan tashqari ta’lim metodikasi" kafedrası
dotsenti:

G. Mambetkadirov - Nókis mámleket pedagogika institutı “Suwretlew
òneri hám injenerlik grafikası” kafedra baslıǵı, Kòrkem
òner sınıshısı filosofiya (PhD) doktorı

1. Kirisiw

Ayrıqsha dóretiwshilikti talap etiletuǵın 60210400- “Dizayn: landshaft dizaynı” bakalavr tálim baǵdarı ushın imtixan baǵdarlaması Ózbekstan Respublikası ministrler kabinetiniń “Ayrıqsha dóretiwshilik talap etiletuǵın bakalavriat tálim baǵdarlarına kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlar arqalı qabıllaw tártibi tuwrısındaǵı nızamdı tastıyıqlaw haqqında”ǵı 2018 jıl 27 iyuldaǵı 588-san qararı tiykarında tayyarlangan.

Imtixan baǵdarlaması orta arnawlı hám kásip-óner kolledjlerindegi suwretlew óner hám sızıw pánleri tiykarında dúzilgen bolıp, abiturientlerdiń ámeliy kónlikpe hám uqıplılıqların anıqlaw ushın mólsherlengen. Reńli súwrettiń grafik usılları tiykarında abiturientlerdiń dóretiwshilik qábiletlerin sınaqtan ótkeriw hám postanovka (natura) nı sızıwǵa tiyisli kompetensiyaların bahalaw olardıń reń ajratıw, reńler úylesimliliginde súwretti sáwlelendire alıwın anıqlawda úlken áhmiyetke yie.

60210400- “Dizayn: landshaft dizaynı” baǵdarı boyınsha tańlawda qatnasıwshı abiturientler “Reńli súwret” hám “Sızıw” pánlerinen dóretiwshilik imtixan tapsıradı.

“Reńli súwret” ti orınlaw “Dizayn: landshaft dizaynı” tálim baǵdarınıń tabalaları ushın oqıw processı dawamında ayrıqsha áhmiyetke yie bolǵanlıǵı hám “Sızıw” bolsa talalar tárepinen keyinshelikte de óz betinshe ózlestiriliwi múmkinligin esapqa alǵan halda dóretiwshilik imtixan balların tómendegishe bólestiriw maqsetke muwapıq

“Reńli súwret”	93, 0 ball
“Sızıw”	63, 0 ball

II. KÁSIPLIK-DÓRETIWSHILIK IMTIXANNÍŃ MAQSET HÁM WAZIYPALARÍ

Kásiplik (dóretiwshilik) imtixannıń maqseti abiturientlerdiń reń seziw, reńler úylesimliliginde súwretti sáwlelendire alıw qábiletlerin anıqlaw.

Joqarıdaǵı maqsetlerge erisiw ushın tómendegi wazıypalar belgilenedi:

- Natyurmorttı qaǵaz betine(formatı) túwrı jaylastırıw;
- Gorizont sızıǵın durıs tabıw;
- Nárse hám buyımlardıń ózara ólshemin túwrı tabıw;
- Reń menen islewde nur hám saya nızamlılıqlarına ámel etiw;

- Natura(buyımlar)nı islewde reñ múnásibetlerin túwrı tabıw;
- Perspektiva (sızıqlı hám hawa pespektivası) qağıydalarına ámel etiw;
- Nárse hám buyımlar fakturasın túwrı sáwlelendiriw;
- Sızılma sızıw qağıydalarına qarap jetispewshi proyeksiyalardı taba alıw hám standartlar tiykarında ólshemler qoyıw;
- Keńisliktegi kórinisine tiykarlanıp detallardıń ulıwlılıq kórinisin qurıw hám qırqımın orınlaw.

III. ABITURIENT BILIMINE QOYÍLATUĞÍN TALAPLAR

“Reñli suwret” páni boyınsha :

- abiturient natura (natyurmort)ğa itibar bergen halda reñli súwret pánine tiyisli forma hám reñlerdi tolıq kórsetip beriw;
- reñler sheńberi, reñler nızamı tuwrısındağı túsiniqlerge ámel ete otırıp qoyılğan natyurmorttı reńde islew;
- reñler aralıǵındağı qarama - qarsılıq, suwıq - ıssı reñler tuwrısındağı oydağı sáwleleniwin ámelde qollay biliw.
- shaxstıń individual, jetiklik dáwirinde abiturient reñsúwret nızamlıqları arqalı óziniń bilimin, salamat dúnyaǵa kóz- qarasın kórkem ónerge bolğan qızıǵıwshılıǵın, reñli boyawlar, ápiwayı qálemler hám kistler siyaqlı qurallarınan paydalana biliwi;
- pánniń mazmunınan kelip shıqqan halda berilgen naturaǵa tiyisli bolğan úskenelerdi kórkem súwretlew;
- reñler texnologiyasın ózlestiriw hám orınlanıp arırǵan wazıypada kórsete alıw siyaqlı talaplardı orınlawı lazım.

“Sızıw” páni boyınsha:

- túrli grafik texnika tarawındağı isler quralları: grafik qálem, múyeshli, graduslı, úshkir sızǵıshlar, cirkul hám basqalar;
- geometrik formalardıń proekciyalaw nızamları, aldınan hám ústinen kórinisler tiykarında detaldıń úshinshi kórinisin jaratıw, aksonometrik proyeksiyalar, sızılmanı jaylastırıw haqqında oyǵa iye bolıwı;
- ámeliyatta iyelegen bilimleri tiykarında sızıw quralların qollawı;
- ólshemlerdi qoyıw qağıydaları;
- masshtablar, sızıqlar;

- detallar kórinisiniń geometrik tiykarları, kórinisler, qırqımlar, sızılmalarda jazıwlar hám belgilerdi biliwi hám olardan paydalana alıw;

- keńisliktegi kólemin qaǵaz tegisligine grafik texnikada súwretlew;

- tek ǵana kórinetuǵın, al detallardıń kórinbeytuǵın bóleklerin súwretlew;

Dóretiwshi pikirlep hám kóriw qábileti arqalı sızıwdı rawajlandırıw kánlikpelerine iye bolıwı kerek.

IV. “REŇLI SÚWRET” PÁNINEN KÁSIPLIK(DÓRETIWSHILIK) IMTIXANNÍŇ BAHALAW KRITERIYALARÍ

Wazıypa: úy-ruzger buyımlarınan dúzilgen natyurmort yamasa túrli reńlerge iye ápiwayı buyımlar, gipsli rozetka, ósimlik ǵunshaları, ǵúl hám palız eginlerden dúzilgen natyurmort qóyıladı.

Natyurmort A3 formatdaǵı tarshun qaǵazda qálem hám akvarel boyawlarınan paydalanǵan halda orınlanadı.

Wazıypa : 4 (tört) akademikalıq saat (180 minut) dawamında orınlanadı.

№	Bahalaw tártibi	Ballar(max)
1	Natyurmorttı qaǵaz formatına salıstırǵanda túwrı jaylastırıw	10
2	Zat hám buyımlardıń óz-ara koefficientler tuwrı tabıw.	14
3.	Reń menen islewde nur hám saya nızamlılıqlarına ámel etiw	12
4.	Naturanı islewde reń múnásebetleri tuwrı tabılǵanlıǵı	12
5.	Perspektiva (sızıqlı hám hawa perspektivası) qaǵıydalarına ámel etilgenligi	14
6.	Akvarel boyagı texnikasınan tuwrı paydalanılǵanlıǵı	18
7.	Zat hám buyımlar fakturası (shúberek, ılaydan islengen ıdıs, shını, metal hám basqalar) tuwrı ańlatpa etilgenligi	13
	Jámi maksimal ball:	93.0

V. “SÍZÍW” PÁNINEN KÁSIPLIK (DÓRETIWSHILIK) IMTIXANÍ BAHALAW KRITERÝALARÍ

Sızıw páninen dóretiwshilik imtixanda berilgen detaldıń eki kórinisi boyınsha úshinshi kórinisin tabıw hám detaldıń aksonometrik (tuwrı múyeshli izometrik yamasa tuwrı múyeshli diametrik) proeksiyasın islew

Tapsırma A-3 format ólshemdegi vatman qaǵazda orınlanadı hám ol 63,0 ball menen bahalanadı.

Imtixan waqtı 2 (Eki) akademik saat (90 minut).

№	Bahalaw tártibi	Ballar(max)
1.	Detaldıń berilgen eki kórinisi boyınsha úshinshi kórinisin tabıw hám ólshemlerdi standart tiykarında qoyıw	24
2	Detaldıń aksonometrik (tuwrı múyeshli izometrik yamasa tuwrı múyeshli dimetrik) proekciyasın dúziw	32
3.2	Sızılmalardıń grafikalıq orınlanıwı hám qaǵaz formatına jaylastırıw.	7
	Jámi maksimal ball :	63,0

VI. APELLYACIYA TÁRTIBI

Toplaǵan ballarınan narazı abituriyent kásiplik (dóretiwshilik) imtixan nátiyjeleri daǵaza etilgennen keyin 24 saat ishinde apellyaciya komissiyasına muraǵet etiw huqıqına iye. Appelyaciya tek abituriyenttiń óz jumısı nátiyjeleri boyınsha kórip shıǵıladı.

ESLETPE.

Kásiplik (dóretiwshilik) imtixanǵa qatnaspaǵan abituriyentke qayta tapsırıwǵa imkaniyat berilmeydi hám “0” ball menen bahalanadı.

Imtixan nátiyjeleri imtixan ótkerilgen kúnniń ertesine daǵaza etiledi

VII. PAYDALANILATUĞÍN ÁDEBIYATLAR DIZIMI

1. Sh. Qobilov, “Tasviriy san’at o’qitish metodikasi”, “Fan va texnologiya”, - 2014 y.
2. X. E. Egamov, “Rang tasvir”, Toshkent – 2020 y.
3. U. Sh. Ismatov, “Rang tasvir”, Chirchiq – 2020 y.
4. I. Rahmonov va boshqalar, “Chizmachilik (9 –sinf o’quvchilari uchun)”, Toshkent, “O’zbekiston” – 2019 y.